

DEMETER JÁNOS

ÚJ UTAKON

Pop Traian, a büntetőjog professzora minden kriminológiai órán kirukkolt egy-egy meglepetéssel. Most azt jelentette be, hogy vezetése alatt látogatást teszünk a fogházban, s bemutat néhány bűnözőtípust. A terv természetesen élénk érdeklődést keltett, s én, aki újságírónak is tekintettem magam, reméltem, hogy valami riportanyag is kikerekedik belőle. Az igazságügy nem volt újdonság számomra. Mint a Ionel Pop iroda egykori gyakornoka nap mint nap jártam a bíróságot, és a fogház igazgatójának irodájába nemegyszer hívtattam le letartóztatott ügyfelet meghaltalmazás kiegészítésére, információ végett, vagy a helyzetében beállt valamilyen fordulat közlésére. Mindez azonban mindennapi gyakornoki kötelességszámba ment, s nem járt különös élménnyel. Nagyrabecsült professzorunk vezetése alatt, tanulmányi misszióban a börtönlátogatás is szenzációval kecsegtetett.

Hosszú sorban végigvonulva a keskeny, homályos folyosón, az előttünk járó ór, maroknyi kulcsosomóval a kezében, sorra kinyitott minden cellát, és illedelmesen hátrahúzódva élvezte a hatást. Iszonyatos látvány volt a mocsok cafatban, félhomályos cellasarokban meghúzódó ifjak tömege. Mozdulatlanul, bizalmatlan, szúrós, esdő, ellenséges, kétségbeesett tekintettel meredtek ránk. A professzor elő akarta csalni őket, hogy példákat keressen a Lombroso-típusokra vagy a társadalmi környezet hatására, amit viszont Ferri kolportált. Meginvitálta őket egy barátságos beszélgetésre, aminek esetleg ők is hasznát látják, de senki nem állt kötélnek. Akkor, nyilván korábbi tapasztalatai alapján, egy cigarettát dobott a cella közepébe. Mintha dróton rángatták volna őket, úgy ugrottak elő egyszerre, versenyt futva a cella mély, árnyékos alakjai. A nagyobb hatás kedvéért Pop

Traian még bedobott néhány cigarettát. Olyan hegyén-hátán való tülekedés fámadt, hogy az örnek kellett közbelépnie a rabok testi épségének védelmében. A professzor megpróbált ebből a zűrzavarból is kiszemelni egy-egy torz arcot, kidülledt vagy behorpadt homlokot, abnormálisan nagy vagy abnormálisan zsupori koponyát, amiből érveket kovácsolhat Lombroso tételére, de egyik kiszemelt példánya sem volt hajlandó modellt állni. Csalódottan tovább vonultunk; cigaretta nélkül figyelemre sem méltattak, viszont a cigaretta megvadította őket.

Örvendtünk, amikor a lehangoló fogház-demonstráció után helyet foglalhattunk az egyik tárgyalóteremben, hogy meghallgassunk néhány tárgyalást. Meglepetésemre az egyik per vádlottjai ifjú kommunisták voltak, akik azért kerültek lakat alá, mert állítólag forradalmi dalokat énekeltek egyik, éhségstrájkjába behalt társuk sírjánál. Az öreg Giurgiu Ioan, a tömzsi, pocakos ügyvéd volt az ifjak védője, aki arról volt hírhedt, hogy mindenkit leszólyított a törvénytörők kapujában, és mindenkinek biztos felmentést ígért. A vádirat felolvasása után Giurgiu nehézkesen a tanács elé vánszorgott, s mutatóujját intőleg felemelve a legkategorikusabban kijelentette, hogy a dalok nem voltak forradalmiak. Az ügyész fölényes mosollyal hárfította el érveit, és tagoltan felolvasta az állítólag énekeltek dalok szövegét, amely a tőkés rend megdöntésére szólított fel. Giurgiu nem vesztette el lélekjelenlétét.

— Egymagában a szöveg — mondotta — nem elegendő annak elbírálásához, hogy egy dal forradalmi-e, vagy sem. Ismerni kell a szöveg dallamát is. Én hallottam az inkriminált szöveg dallamát, s merem állítani, hogy annak nem forradalmi, hanem gyász-, kegyelet-jellege van. Ha a törvénytörőknek volna ebben

a tekintetben kételye, indítványozom, hogy rendelje el a dal eléneklését.

Az ügyész és az elnök is meglepetten meredt Giurgiura.

— Ilyen indítványnak — szögezte le az elnök kissé erőltetett szigorral — a törvényszék nem adhat helyt.

— Akkor — replikázott Giurgiu — elénekelem én.

[...]

A „szakmai“ kirándulásról azzal a tanulsággal tértem haza, hogy az elmélet pódiumáról tekintve, a konkrét jogi valóság visszatetsző képeket nyújt. Már a cellaajtóban éreztem, hogy az egyébként nagyrabecsült professzorom két tekintélyének, Lombrosónak és Ferrinek a látomásain túl az, ami ott bent mélyen a jogi élet utolsó lépcsőfokán végbemegy, több, mint amiről idekint akár szakmai, akár nem szakmai szinten szó esik. Lappang ott — mind a rabok tör-ténetében, mind a fogház rendszerében — valami, nem is érdektelen szociális kérdés is, amelynek tanulmányo-zása talán többet mondana, mint a krimi-nológia minden elmélete együtt. Mi-lyen kedvem lett volna leülni a börtön fenekére süllyesztett egyik-másik ifjú-val, és elmeséltetni vele tragédiáját kezdettől — minden részletében. Ahogy György Istvánnal, „a társadalomból ki-taszított emberrel“ tettem, akinek a kálváriáját éppen akkor közölte az *El-lenzék* sorozatban *A teremtés koronája* címen. Meg voltam győződve, hogy egy ilyen ankét rendkívül leegyszerűsítene az itt senyvedők kriminológiai rejté-lyét, és talán új perspektívát nyitna a társadalmi életbe való visszatérésre is. Giurgiu ötletes, de bizarr kísérlete arra, hogy enyhítse az ifjú kommunisták ellen felhozott vádakát, némileg feloldot-ta a cellák látványa nyomán ránk ne-hezédő hangulatot. De a humor sem tudta elterelni figyelmünket arról a kép-ről, amely a parádés ügyész—ügyvéd szópárbaj mögül, a vádlottak padjáról tárult elénk. Szétszakadozó, foltos, gyű-rött ruhába öltözött gyerekek emberek szorongtak egymás mellett, s reményvesz-tetten várták a verdiktet. Egyik-másik megtörtén meredt maga elé, mások da-cos tekintettel viszonyozták a rájuk szórt rágalmakat. Ha nem vonulnak ki a tem-tetőbe, s nem hívják fel a figyelmet magukra dalaikkal, most valahol a sza-badban sütkérezhetnének a tavaszi nap üdítő fényében, vagy vidáman szalad-gálhatnak a labda után a sétatér pá-zsiján. Ők fontosabbnak érezték, hogy áldozzanak elpusztult barátaik emléké-nek, hogy világág kiáltásuk nemzedékük elégedetlenségét és lázongását. Honnan ez az átütő erő és erkölcsi elszántság? — Imponáló — jegyezze meg az egyik

padtársam, aki pedig sohasem titkolta rokonszenvét az ifjúság jobboldali szer-vezetei iránt.

Steuermann György, az optikus bein-vitált Egyetem utcai üzletébe, s átadott egy szöveget, amely — első pillanatra meglepett — a magyar kormányhoz volt címezve. Steuermann is érezte, hogy szokatlan dologról van szó, amire meg-lepetéssel vagy éppen visszautasítással replikázhatok, és kissé elfogódottan sie-tett megmagyarázni.

— Bizonyára értesült arról — adta elő —, hogy Magyarországon letartóztaták és a Töreké-tanács elé állítják Karikás Frigvest, a tehetséges és népszerű mun-kásíró.

Amikor észrevette, hogy számomra a név nem mond sokat, buzgón megma-gyarázta, hogy *A harminckilences dan-dár* szerzője és Hašek *Svejk*-jének ma-gyar fordítója.

— A kérdés lényege az — fejtegette —, hogy aki a jelenlegi magyarországi terror árnyékában a Töreké-tanács elé kerül, eleve akasztófára van ítéelve. Világszerte mozgalom indult Karikás életének megmentéséért. Arra gondol-tunk, hogy nekünk is kellene valamit tennünk. Magyarországi haladó írók, ba-rátaink azt üzenik, hogy az erdélyi ma-gyar író- és értelmiségi társadalom tiltakozása nem maradhatna visszhang nél-kül. Ilyen céllal átadnék egy szöveget azzal, hogy nézze át, s ha egyetért, vol-na szíves aláírni. Önnek, az *Ellenzék* szerkesztősege révén, széles ismeretségi köre van a magyar írók és újságírók között, s rendkívül fontos volna, ha mi-nél több íróval, újságíróval, egyetemi hallgatóval aláíratná.

Megmenteni egy becsületes, tehetsé-ges író életét? Állást foglalni az akasz-tás mint az eszmei és politikai ellen-tétek megoldásának módszere ellen? Olyan kérdések ezek, amelyekre nyil-ván nem mondhattam nemet. Aggályom volt azonban a tekintetben, hogy lehet-e egy ilyen állásfoglalásnak eredménye. Van-e annyi súlya szavunknak, hogy egyáltalán figyelemre méltassék? Azzal a fenntartással vettem át az írást, hogy nem tulajdonítok neki gyakorlati jelen-tőséget, de megpróbálhatom.

Az aláírásgyűjtés első kísérleteinek mérlege lehangoló volt. Munkatársaimat nem az aggasztotta, hogy van-e értelme, hanem maga az állásfoglalás. Volt, aki bent a szerkesztőségben gyanakvó, gör-be tekintettel mért végig, mások megle-petten, mintha azt kérdezték volna, hogy valóban komolyan gondolom-e. Már azon voltam, hogy visszaadom, amikor meglepetésemre vonakodás nél-

kül aláírta Tamási Áron. Csak annyit jegyzett meg, hogy hallott az esetről, és ámbár kételkedik akciónk jelentőségében, örvendene, ha mégis lenne fogantatja. Most már két aláírással mutogathattam, és lassacskán gyűltek hozzá a nevek. Hogy juttassuk el az illetékes címre? Nem akadt jobb megoldás, mint hogy személyesen vigyem el a magyar konzulátusra. Mondanom sem kell, hogy a titkár azzal a leghatározottabb válasszal jött ki a konzultól, hogy nem hajlandó fogadni. Mindazonáltal a levelet átvette. Valószínűleg érdekelték az aláírások. Örvendtem, hogy átestem a feladaton, amelyben kezdettől elszigeteltnek éreztem magam, s gyakorlati hasznát sem fogtam fel kellőképpen.

Harmadnap Tüzes Margitka, a gépíró-nő azzal fogadott, hogy hívat Szentimrei Jenő, és mielőtt munkához fognék, fáradjak be hozzá. Szentimrei ideges váll- és arcrángatás kíséretében közölte — nyilván ő is csak utasítást hajtott végre —, hogy az *Ellenzék* nem reflektál többé a közreműködéseimre. Megdöbbenve, értetlenül, kérdőleg meredtem rá.

— Igen, szó szerint! — felelte. — Sajnálom.

Sértődötten sarkon fordultam.

— Milyen botrányod volt neked a magyar konzulátuson? — kérdezték a később stutyomban szerkesztőségi kollégáim.

— Botrány? Átadtam egy levelet Karikás Frigyes ügyében.

— Ja? Arról a memorandumról van szó, amelyet a múltkor mutattál?

Tavasztól ősziig munka nélkül voltam, és teljesen magamra hagyatva, kilátástalanul rőttem Kolozsvár utcáit. Megbízóim is sajnálkozhattak a történeteken, és szidalmazták az *Ellenzék* hatalmasait, akik annyira össze vannak szövődve a Töreky-rezsimmel. Sok ismerős és ismeretlen szólított meg, hogy diszkréten hosszan kezecskézzem, hogy elhelyezkedéssel kapcsolatban senki még csak tanácsot sem tudott adni. Ahogy múltak a napok, úgy lett mind elviselhetetlenebb a helyzetem. Azt sem tudtam, mi nyomasztóbb: az erkölcsi és politikai kivettség, vagy a megélhetés gondja. Már a keresetnélküliség első napjaiban fel kellett adnom a lakásomat. A nővéremnél, Irénnél húzódtam meg, aki közben a mezősegi postáról bekerült a kolozsvári telefonközpontba. Nála lakott húgom is, aki a Marianum kereskedelmi iskoláját járta.

A sehova sem tartozás nyomasztó érzése elől egy ideig a Jogi Kar termeiben kerestem menedéket. Amúgy is hátrálékban voltam a beindexelt órák

lehallgatásával, s gondoltam, hogy pót-szorgalommal és közéleti elfoglaltság nélkül meggyorsíthatom tanulmányi előmeneteletemet. Sajnos, akkor a Jogi Kar nem volt alkalmas arra, hogy behegessze az ember szellemiségén és lelkiületén ejtett sebeket. A tanárok zöme, és ráadásul éppen azok, akiknek már hangzatos nevük volt a napisajtóban és a szakirodalomban, mint például Boila Romulus, Hatjeganu Emil, csak ritka vendégek voltak szemináriumaimban. Magas politikai és állami funkcióktól töltöttek be, egy-egy évre miniszterek is voltak, s egyetemi dolgaikat rutinos öreg pedellusok révén intézték. Mi is azokkal tartottuk a kapcsolatot, nekik adtuk át indexünket, s tőlük kaptuk vissza vizsgák előtt a tanár aláírásával. A pedellusoknak sokszorosított lapjuk volt Hatjeganu Emil vizsgakérdéseiről is, szám szerint nyolc, amelyeket beavatott információkkal és tanácsokkal megtöltve árusítottak.

— Csak arra vigyázzanak — figyelmeztetett Pázi bácsi, a pedellus —, hogy három kérdésből, mert többet nem tesz fel, legalább egyet tudjanak. Most éppen ezzel az indexszel várom az egyik diákot, aki a harmadik kérdésre is hallgatott mint ... a fűben, s a professor nem kegyelmezett neki. De a második kérdés után tisztességesen figyelmeztette, hogy ha a harmadikra sem felel, úgy járhat, mint egyik diákja öt évvel ezelőtt. A vizsgázó megszeppenten megtalálta kérdésem, hogy mi történt vele. „Mi? — kérdezte a professor is — elbukott. Így jártál te is“ — tette hozzá rövid szünet után —, és itt van né — mutatta fel az indexet Pázi bácsi —, beírta neki, hogy „respins“.

Volt természetesen több olyan tanszék is, mint például a büntetőjog Pop Traiannál, a polgári jog Camil Negreánál, a kereskedelmi jog Petre Perutiunál, ahol alapos és igényes munka folyt. Itt azonban a hangsúly nem az előadásokon volt, amelyek tárgyuknál fogva sem vonzottak, hanem a szemináriumi munkán, esetek gyűjtésén, tanulmányozásán, megvitatásán, amiben a közvetlen irányítást fiatal asszisztensek vagy a magasabb évfolyamról kiválasztott, ún. tiszteletbeli preceptorok látták el. Mivel itt ritkán kerültél szembe professzoroddal, de a szemináriumok zártkörűsége miatt is, ugyancsak gyér volt az érdeklődés az ilyen, egyébként nagyra becsült katedrák körül.

Az érdeklődés középpontjában éveken át Cassiu Maniu jogfilozófiai kurzusa állott. Oda bezzeg tódult a nép, és néha dulakodni kellett a helyért. A hallgatóság zömét nem annyira jogászok, mint inkább vendégek, orvostanhallga-

tók és filológusok alkották, akiket nem a tárgy, hanem az órák városszerte ismert látványossága csalt ide. Amikor a professor zömök termete bekocogott a terembe, a diákok felugráltak, és harsány köszöntéssel, szünni nem akaró tapsal üdvözölték. Az öreg minden tapshullámrá enyhén felemelkedett és meghajolt, ami újabb tapsorkánt, hurrazást indított el. Idő kellett ahhoz, hogy végül is egymást csitítva elhallgasson a tömeg, és Maniu elkezdhesse gondosan megszerkesztett előadását. Szokása szerint hosszú idézettel kezdte, és bár jelezte, hogy „Amint Immanuel Kant írta...”, az idézet felolvasása után valaki beordította hátulról, hogy „Bine ați scris, domnule profesor!”* Persze ez a bekiáltás sem maradt méltó taps nélkül. Cassiu Maniu illedelmesen hajladozott, és folytatni akarta, de a vendégek versenyeztek a turpisságokon, és valaki kifakadt, hogy túlságosan meleg van a teremben, s ki kellene nyitni az ablakokat. Megrohanták az ablakokat, és percek alatt kiemelték sarkaikból, azután kettesben kihordták a folyosóra. A jogászok kezdték megszokallni, és csoportosan felugrálva felszólítottak mindenkit, hogy aki nem a Karhoz tartozik, hagyja el a termet. Akkor már a vendégek is belefáradtak saját lármájukba és jeleneteikbe, s megszelídülve rendre kiosontak.

A nővérem messzemenő megértése és tapintata ellenére bántott a tudat, hogy hónapok óta tart a vendégeskedésem, és csak megközelítőleg sem tudom, hogy mikor állok ismét saját lábamra. A restelkedés is arra készítetett, hogy időnként leutazzam egy-két hétre anyámhoz Sajóudvarhelyre, majd apámhoz Deréte, a Mócvidék peremére. Apámat Septéren, ahogy az apparátus nyelvén mondogatták, „accident electoral” — választási baleset — érte. A kormány, amely levezte a választásokat, a szavazás lezártaival szemérmetlenül kicserélte az urnákat minden olyan kerületben, ahol eleve számított a kudarcra. Örményesre kellett volna szállíttatnia az urnákat, de apám, félelme, erkölcsi fenntartása meg ügyetlensége miatt sem vállalkozhatott erre. Amikor a választási bizottság elnöke személyesen próbálkozott az urna elszállításával, csetepaté támadt a liberális kiküldöttek s a nemzeti parasztpárti érzelmű parasztek között, s az urnát helyben kellett kinyitni. Apám büntetésből családjától távol, a megye másik sarkába került. Itt, vasúttól és országúttól messze, sáros dombok között rötta le hivatalnokai

* Jól írta, professzor úr!

életének utolsó éveit. Az egy-két hetes itt-tartózkodás meleg családi légkörben telt el, s rendszeres meleg étkezéssel pótoltam a Kolozsváron elvesztett kilókat. Azonkívül semmit nem nyújtott. A falu egyetlen entellektüele, az öreg Lemeni bácsi, a görög katolikus pap volt, aki egész napját az irodában, apámmal töltötte, de soha nem hallottam tőle egyebet, csak egy-egy időnként felszadkádó sóhaj, amivel apám mondókáira reagált. Csak apám volt a megmondhatója, hogy sóhajai mit jelentettek. Munkás sem volt a környéken, csak szegény parasztok, akik visszavonultan, a pálinkafőzés kábulatában lézengtek, amiből csak néha-néha és csak egy dolgot tudta kiközökenteni őket: a felvétel Bánffyhyunadra és Kolozsvárra a liberális kormány ellen, amely akkor a politikai hatalmat jelentette. Látszólag a falu békésen és közönyösen élte napjait, mintha sejtelve sem volna arról, ami határain túl, az ország politikai küzdelméről zajlik. De elegendő volt egy sejtető üzenet, hogy az egész férfinépség azonnal útra keljen.

Szerettem volna elkerülni, hogy apám tudomásáig szerezzen helyzetemről, és kínosan kerülgettem a munkámmal, sikerimmel kapcsolatban feltett kérdéseket. Feltűnt neki, hogy hónapok óta nem találkozott a nevemmel az *Ellenzékben*, de — mondotta — néhány politikai és közgazdasági riportban felismerte a stílusomat. Amikor már lehetetlen volt tovább titkolóznom, sürgős dolgaimra hivatkozva, tettetett sietséggel elutaztam. Apámnak láthatólag jólesett a kötelesség iránti felelősségtudatom, s meghatottságában kikísért a falu határáig, ahonnan egyedül gyalogoltam az országúthoz vezető hét kilométert. Mielőtt elbúcsúztunk, tapintatosan, nehogy rossz néven vegyem, megkérdezte, nincs-e szükségem zsebpénzre vagy útiköltségre, és ahogy most visszaidézem a jelenetet, szinte gyermekesen örvendett, hogy nem utasítottam vissza.

Sohasem tudtam meg, tapintatból sem fürkésztem, hogy megismerkedésem Kohn Hillellettel véletlen volt-e, vagy kitervezett. Először minden jel szerint alkalmoszerűen, az utcán Szirmai István mutatta be, akit viszont a diákeletből és apjának, az újságíró klub törzsvendégének és a vendéglátóipariak szövetségének titkára révén ismertem. Azután Antal Márknál kerültünk össze, aki meghatódhatott, a sorsomon, és az emigránsok kálváriáját ecsetelve, amelyet váratlanul happy endekkel tűzdeltem tele, szeretett volna lelket önteni belém. Kohn Hillel, aki történetesen éppen ott volt, közismert optimizmusával fölényesen legyint-

tett helyzetem hallatára. A neve nem volt ismeretlen, mert hetilapját, a *Világosságot* élvezettel olvastam, és magam is mély részvétellel és döbbenettel értesültem arról, hogy a békéért és a szabadságért lángoló, magával ragadó cikkeiért több havi szabadságvesztésre ítélték. A harmadik találkozást ő kezdeményezte, és a fótéren, a Gambinusba ment, ahol Karácsonyi Gerő, a vendéglő könyvelője kijárt nekem egy ingyen ebédet, valósággal a kérdések özönével árasztott el. Mi történt? Ki, miért mondott fel? Miből élek? Próbálkoztam-e új elhelyezkedéssel? Mi a véleményem az *Ellenzékről*? A Magyar Pártról? A munkásmozgalomról? Mi az elképzelésem a jövőt illetően?

— Véleményem szerint — mondotta atyai ajánlással, kerülve a látszatát is annak, mintha rám akarna erőszakolni valamit is — ideje volna végleg szakítani azzal a társasággal. Az úgysem fogadja vissza, és ha átmenetileg meg is tenné kegyesen, az csak a lejárására volna jó. Őn ismert publicista, cikkei és állásfoglalásai révén közismert és népszerű lett, s éreznie kell annyi erőt magában, hogy nyíltan szembeszálljon velük. Azt hiszem, hogy a Karikás-ügy és annak a folyamánya meggyőzhetette arról, hogy itt két tábor áll egymással szemben, s minékünk, akik a front inenső oldalán állunk, ha nem akarunk elveszni, sem rítul megalkudni, le kell vonnunk a konzekvenciákat. Az *Ellenzék* vagy más polgári lap nem hajlandó alkalmazni. Merném azt mondani, hogy annál jobb. Indítson önálló lapot, és szálljon szembe azzal a világgal, amely önt és mindenkit lábbal tapos, aki becsületesen hallatni meri szavát a népért.

Jólesett a biztatás és a belőle kicsendülő megbecsülés: hízelgőnek és egyben illuzórikusnak is találtam az önálló lap alakítására vonatkozó elképzelést. Útközben az ingyen ebédhez — önálló lap indítási tervével: gyerekes kontraszt, aminek már a gondolatára is csak res-

telkedve mosolyoghattam. Ha nem is mondtam ki nyíltan, Hillel nyilván a gondolataimba látott, és diszkrét kézlegyintéssel sejtette, hogy a vállalkozás anyagi része ne aggasszon. Megállapodtunk, hogy ebben a kérdésben rövidesen újra találkozunk. Mielőtt elváltunk volna, szólt, hogy az ügy érdekében a megbeszélés maradjon köztünk.

1932. szeptember elején, az akkor divatos Monostor úti Zayzon-kertben zajlott le a lap alapításának utolsó és döntő megbeszélése. Az előzetes beleegyezésnek megfelelően a megbeszélésen rajtam kívül Kohn Hillel mint a Kommunisták Párt területi bizottságának megbízottja, Szirmai István, aki valószínűleg ugyanezen a vonalon dolgozhatott, Tamási Áron és Jancsó Elemér vettek részt. Mindnyájan egyetértettünk abban, hogy égető szükség van egy nappalra, amely független, és ha kell, gátlás nélkül szembeszáll minden — akár magyar, akár román — tőkés-földesúri hatalmi tényezővel. Ez a lap társadalmi struktúránk adott súlypontjának és a pillanatnyi politikai szükségleteknek megfelelően elsősorban a falvak dolgozó népéhez szólna. Megállapítottuk a lap címét és egyben azt is, hogy személy szerint én jegyezzem úgy is mint kiadó, úgy is mint szerkesztő. Mindnyájan azzal érveltek, hogy mivel a lap függetlenség jegyében indul, kifejezetten célszerű, hogy egyéni vállalkozásnak tűnjék.

Ilyen előzmények után állítottam össze az első számot Kohn Hillel segítségével, aki személyes összeköttetései útján kijárta a nyomdai hitelt. Az első szám 1932. szeptember 30-án jelent meg, az előzetes megállapodásnak megfelelően *Falvak Népe* címen. Az alcím — „Földművesek és falusi szegények hetilapja” — előre jelezte a lap politikai irányzatát is. Első vezércikkem, amely *Akasztófát vagy gyümölcsfát?* címen jelent meg, rámutat mind a lap életkezdésének körülményeire, mind politikai programjára.